

handleiding voor leerkrachten op de lesbrief over de Dodendraad onderdeel van het Belgisch-Nederlandse project 'de Dodendraad leeft'

Beste leerkracht,

Dit is een lesbrief voor kinderen van 10/11 jaar, om uw klas voor te bereiden op het samen planten van krokusbolletjes langs het traject van de Dodendraad in uw gemeente.

Het planten gebeurt op 28 locaties langs de Belgisch-Nederlandse grens in de maand oktober van 2018. Het planten wordt gedaan door kinderen en volwassenen van de gemeentes langs beide zijden van de grens. Het is mooi als u uw plantactiviteiten met de kinderen kunt plannen samen met die van een of meerdere scholen aan de andere kant van uw grens. U vertelt de kinderen over het krokusproject als inleiding op de les. Meer over het krokusproject vindt u via de weblinks onder aan deze pagina.

De les bestaat uit een korte speelfilm van Schooltv en een lesbrief. De speelfilm 'kleine handen in een grote oorlog' duurt 22 minuten, de lesbrief zelf kan zo'n 50 minuten in beslag nemen.

lesdoelen

De kinderen leren door deze les

- historische kaarten vergelijken met nieuwe kaarten.
- eenvoudige informatie halen uit historische geschriften, prenten, schilderijen, foto's, films ... die handelen over de omgeving.
- aspecten van het leven van vroeger reconstrueren

En concreet:

- waar de grens loopt in hun eigen streek
- over de verschillende partijen in de Eerste Wereldoorlog
- over de gevolgen van de oorlog voor de gewone mensen in België en Nederland
- over de elektrische grensversperring, 'de Dodendraad', tussen Nederland en België
- over het feit dat elektriciteit in die tijd bij de meeste mensen op het platteland nog onbekend was.
- over het project 'de Dodendraad leeft' waarvoor ze samen krokusbolletjes gaan planten

lesvorm

De lesbrief kan in groepjes of klassikaal worden gemaakt. Als de kinderen een tablet ter beschikking hebben kunnen ze voor sommige vragen ook op internet de antwoorden opzoeken.

inleiding van de les

Voordat de kinderen aan de lesbrief beginnen, bekijkt u samen met hen in de klas de aflevering 'de vlucht' uit de serie 'Kleine handen in een grote oorlog' van Schooltv, die gaat over de Dodendraad, op schooltv.nl/video/de-vlucht/

(Deze film is in 2014 uitgezonden door de VRT en de NTR. Vanwege filmrechten is de Belgische versie helaas niet online beschikbaar en kan alleen de Nederlandse versie bekeken worden.)

U kunt de film kort inleiden door de kinderen te vertellen waar ze naar gaan kijken.

Na afloop kan de film met de hele klas besproken worden:

- wat hebben ze begrepen van die oorlog?
- wat vonden ze spannend?
- waarom hebben de Duitsers de Dodendraad langs de hele grens geplaatst?
- zouden ze hetzelfde doen als Justine?

afsluiting van de les / uitleg bolletjes planten

Aan het einde van de les kunt u eventueel met alle kinderen de doosjes vouwen en vullen met krokusbolletjes.

In ieder doosje worden 21 bolletjes gedaan. U legt uit dat ze straks de bolletjes planten op een afstand van 50 cm van elkaar.

Ze kunnen een koordje maken van 50 cm, dat ze daarvoor kunnen gebruiken. Ze planten met 1 doosje dus 10 meter van het traject, dat zijn 20 bolletjes.

Er blijft dan 1 bolletje over dat ze met het doosje mee naar huis mogen nemen om thuis te planten. Als het dan bloeit in het voorjaar, weten ze dat de krokussen langs het dodendraadtraject in bloei staan en kunnen ze gaan kijken.

extra mogelijkheden

U kunt eventueel onder begeleiding van een heemkundige een reconstructie van de dodendraad bezoeken. Zie weblink hieronder

nuttige links voor de leerkracht

webpagina over het krokusproject 'de Dodendraad leeft':

<http://bit.ly/dodendraadleeft>

facebookpagina van het project 'de Dodendraad leeft':

facebook.com/dodendraad

algemene informatie over de Dodendraad: www.dodendraad.org

kaart met reconstructies: www.bit.ly/reconstructies

tenslotte

Mocht u nog vragen hebben over deze lesbrief, dan kunt u contact opnemen met Jeroen Neus van Stichting Verhalis.

Telefoon 0031 (0)76 8200195, info@verhalis.nl

De kaarten bij de lesbrief zijn gemaakt via topotijdreis.nl, openstreetmap.nl en kopieën van de historische kaart uit de collectie van Marc Stevens.